

Przedmowa

Oddajemy w Państwa ręce numer złożony z 11 tekstów, bardzo zróżnicowanych pod względem ujęcia dyscyplinarnego, zakresu tematycznego i czasowego. Łączy je Katalonia jako przestrzeń fizyczna, polityczna oraz kulturowa. Po dwóch edycjach interdyscyplinarnego sympozjum katalonistycznego zorganizowanego przez Pracownię Studiów Katalońskich Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2021 i 2022 roku oraz numerze tematycznym *Studiów Iberystycznych* z 2021 roku zatytułowanym *Głosy polskiej katalonistyki* niniejszy tom jest przeglądem nurtów i kierunków polskich badań naukowych koncentrujących się na tym regionie, jego dorobku kulturowym oraz języku.

Trzy pierwsze teksty dotyczą przeszłości. Anna Zimnowodzka omawia aktualny stan wiedzy na temat najstarszych miejsc kultu męczenników na Półwyspie Iberyjskim, gdzie w 259 roku na arenie amfiteatru w rzymskiej *Tarraco* (dzisiejszej Tarragonie) zginęli biskup Fruktuoz i jego dwaj diakoni Auguriusz i Eulogiusz. Z kolei Jakub Merdała analizuje pieśń *O que Valença conquereu* Pera da Pontego, trzynastowiecznego galicyjsko-portugalskiego trubadura, skupiając się na wątkach dotyczących Korony Aragonii – rzadko spotykanych w tej tradycji lirycznej. Autor zwraca także uwagę na nieprzystawalność terminologii genologicznej różnych szkół mediewistycznych i konieczność jej ujednoczenia. Lidia Grzybowska skupia się natomiast na intelektualnych relacjach Polski i Katalonii w późnym średniowieczu poprzez rekonstrukcję biografii teologa Marka Bonfiliego z Katalonii, przedstawiciela i ambasadora soboru bazylejskiego w Polsce w latach 1440-1447. Autorka eksponuje wątki krakowskie, omawiając szerzej relacje Katalończyka z wybitnymi przedstawicielami Uniwersytetu Krakowskiego i duchowieństwa.

Dwa kolejne artykuły łączy postać dwudziestowiecznej katalońskiej poetki Marii Mercè Marçal. Aleksandra Gocławska pisze o jedynej powieści autorki, *La passió segons Renée Vivien*, omawiając specyficzną relację pomiędzy współczesną narratorką a tytułową bohaterką Renée Vivien, paryską poetką z początku stulecia. Gocławska zwraca uwagę na doświadczenie kobiecości i lesbijskości, a także na zagadnienia dotyczące ontologii tekstu literackiego. Alfons Gregori przeprowadza natomiast analizę porównawczą piosenki *Romance de la plata* autorstwa Christiny Rosenvinge z niezatytułowanym wierszem Mercè Marçal rozpoczynającym się od słów: „Aquella part de mi que adorava un feixista...”. Oba utwory łączy motyw wyobrazonego dialogu ze zmarłym ojcem – postacią uosabiającą autorytaryzm reżimu Franco.

Dalej proponujemy trzy teksty dotyczące życia politycznego oraz świata mediów. Przemysław Molenda prezentuje problematykę aktywności Katalonii we Wspólnotach Europejskich/Unii Europejskiej w latach 1986-2021, ukazując ewolucję polityki tej wspólnoty autonomicznej w WE/UE w kontekście budowania jej pozycji politycznej. Wioletta Husar-Poliszuk omawia kondycję independentyzmu katalońskiego w okresie trwania pandemii COVID-19, koncentrując się na trzech obszarach: działaniach władz centralnych i regionalnych w odniesieniu do rozprzestrzeniania się pandemii w Katalonii; interakcjach między katalońską a hiszpańską sceną polityczną we wspomnianym zakresie oraz spójności katalońskiego bloku independentystycznego w dobie kryzysu zdrowotnego. Artykuł Dagmary Głuszek-Szafraniec ma na celu zaprezentowanie statusu mediów publicznych na Balearach, ich roli w promocji języka katalońskiego oraz problemów, z jakimi muszą się mierzyć. Autorka wskazuje, że niestabilność zarządzania i finansowania balearskich mediów publicznych, a w konsekwencji ich słaba pozycja na rynku, mogą zagrozić realizacji zadań misyjnych, do których należy również popularyzacja języka katalońskiego wśród mieszkańców Balearów.

Kolejne teksty tomu dotyczą zagadnień związanych z popularyzacją i dydaktyką języka katalońskiego jako obcego. Katarzyna Ciszewska opisuje teoretyczne założenia strategii mediacji na lekcjach

hiszpańskiego jako obcego (ELE), a następnie – za pomocą serii propozycji dydaktycznych – pokazuje, jak wielotorowo poszerzyć kompetencje uczniów, wprowadzając elementy nauki katalońskiego. Sandra Boruc-Calvo przedstawia badanie z dziedziny psycholingwistyki, skupiające się na analizie i kategoryzacji odstępstw od normy językowej wśród dwujęzycznych dzieci z rodzin polsko-hiszpańskich. W badaniu Francisca Calva del Olma mowa natomiast o zastosowaniu aparatu teoretycznego i metodologii interkomprensji języków romańskich w nauczaniu języka katalońskiego jako obcego. W artykule przedstawiono doświadczenia autora w nauczaniu katalońskiego na Uniwersytecie Ludwika i Maksymiliana w Monachium oraz zaprezentowano przykłady rozwiązań dydaktycznych.

Zapraszamy do lektury oraz debaty na łamach kolejnych numerów naszego pisma.

Redaktorzy